ج) امکان الامتثال عقیب الامتثال در اتیان به مرتبه نازله ماهیت

ام قبلاً بحث کردیم و به نظرم پنج جور آوردیم؛ وقتی شما کی امری را امتثال می‌کنی در بعض موارد است که غیر ممکن التدارک است. موارد حسابی هست که می‌توانی فرد دوم را بیاوری. و لذا در جماعت مستحبی، حضرت فرمودند جماعت بخوان، «یختار الله احبهما الیه». چرا «لایمکن التدارک»؟! من یک سؤال عرض می‌کنم، ببینید این سؤال من درست است یا نه؟ ایشان می‌فرمایند وقتی فراموش کرد و صلات با مرتبه پایین‌تر آمد، دیگر ممکن التدارک نیست. شارع می‌گوید اصل الماهیه که هست؛ چون مرتبه نازله آن هست و تنها مرتبه فاضله آن نیست. و چون تدارک ممکن نیست، پس اعاده نکن. سؤال این است: اگر غیر ممکن التدارک است، یعنی وقتی سهوا ترک شد محال است شارع امر به اعاده کند؟!

> 35:45

شاگرد: دیگر آن صلات نیست، یک صلات دیگر است.

استاد: می‌گویی اگر شما سهوا قرائت را ترک کردید، اعاده کن. این محال است؟! چرا محال است؟! ایشان می‌گویند دیگر تمام شد. تدارک آن مصلحت فائته از مرتبه فاضله، دیگر ممکن نیست. خب روی ارتکاز شما اگر کسی سهوا قرائت را نخواند، محال است؟! ممکن نیست اعاده کند؟! قبلا گفتیم اگر یادتان باشد، پنج جور بود؛ مثلاً می‌گویی آب را بریز، اما به آن نحو مطلوب اعلی آب را نریخت ولی خالصه ریخت، در اینجا معنا ندارد که بگویند دوباره بریز؛ دیگر آن فوت شد. اما برای نماز هم به همین صورت است؟! پس چرا می‌گویند اگر فرادی خواندی، اعاده آن به جماعت مستحب است؟! این همان فرد است. اگر تمام شده بود که تمام بود. لذا نماز از آنها نیست.

خب چرا ایشان این قید را دارند؟ به‌خاطر اینکه در این فضا می‌خواهند بگویند اگر ممکن باشد مرتبه فاضله را باز بیاوری، طبق قاعده باید بیاوری، چون آن چه که مأمور به بود فوت شد، تدارک هم که ممکن است، فقط چون سهو بود معذور است. برای اینکه بحث گرفتار آن جهت نشود، می‌گویند غیر ممکن التدارک. و حال آنکه امتثال عقیب الامتثال ممکن است. در اینجا هم تدارک ممکن است و هر کسی هم به ارتکاز خودش می‌فهمد. ممکن است شارع بگوید با اینکه تو سهوا قرائت را فراموش کردی، دوباره آن را بیاور. بالاتر از آن؛ احتیاط چه؟ می‌گوییم اگر تدارک ممکن نیست، حتی اگر دوباره احتیاط بخواند، با اینکه قطعی السهو است، می‌گوییم دوباره احتیاط بخواند. در اینجا ارتکاز متشرعه می‌گویند نمی‌شود؟! نمی‌گویند.

شاگرد: برخی می‌گویند.

استاد: اینکه به‌خاطر ضوابط کلاس می‌گویند من حرفی ندارم، ما که سر و کارمان با بحث‌های کلاسی است. ضوابط کلاس می‌گوید امر ندارید، بدعت است. این‌ها ضوابط کلاس است. اما من ارتکاز را عرض می‌کنم. یعنی این کسی که الآن می‌گوید نمی‌شود، قبل از اینکه به کلاس برود، آیا می‌گفت من سه وکرده‌ام اما دوباره احتیاط می‌خوانم؟! احتیاط کردن که برای او مشکلی نداشت. بحث امتثال عقیب الامتثال شاید بالای ده جلسه صحبت شده؛ در اینکه امتثال ممکن است. حال تفصیلات بحثش جای خودش.

منظور اینکه ایشان این قید را در اینجا دارند. حال به صفحه ۳۸۵ برویم. چیزی که می‌خواستم عرض کنم در این صفحه است. چند رفت‌وبرگشت خوب دارند، تا آن جا که می‌فرمایند:

بازبینی #1
ایجاد شده 3 مه 2026 13:23:54 توسط ... .
به روزرسانی شده 3 مه 2026 13:25:19 توسط ... .